

דְּנָקִיט לִיָּה בְּיָדֶיהָ – והוצאת מחט באופן זה אסורה מן התורה, ולכך לא יצא סמוך לחשיכה, שמא יעמוד פלוש משחשיכה ועמידה זו נחשבת כהנחה, ואחר כך יעקור ממקומו ויוציא את המחט לרשות אחרת [אבל אם יוציאנה בלא שיעמוד קודם, לא יעבור על איסור דאורייתא, שעיקרה היתה מבעוד יום בהיתר] (שיטה להר"ן). ■ להלכה, לא יצא אדם בערב שבת סמוך לחשיכה ומחט בידו, שמא ישכח ויוציאנה משתחשך (שו"ע או"ח רנב, ו). אבל מותר לצאת במחט שתחובה בבגדו במקום שאין דרך להוציא כן בחול, מפני שגם אם ישכח ויוציאנה, יעבור רק על איסור דרבנן, ואין גוזרים גזירה לגזירה (משנ"ב שם, נב. וראה שם האם לדעת הסוברים שבזמן הזה אין הר"ד אלא כרמלית, מותר לצאת).

רְבִי יְהוֹדָה אוֹמֵר אוֹפֵן דֶּרֶךְ אוֹמְנוֹתוֹ חֵיב ■ להלכה, לא יצא החייט במחט התחובה בבגדו, ולא הנגר בקיסם שבאזנו, ולא הסורק במשיחה שבצוארו, ואם יצא פטור [כרבי מאיר] (שו"ע או"ח שא, יב). ויש אומרים, שאומן שרגיל לצאת כך בחול, חייב [כרבי יהודה] (משנ"ב שם, מז. בשם הגר"א והחמד משה).

הַדְּיוֹט שֶׁחֶקֶק קֶבֶב בְּבִקְעַת – שעשה קב לקיטע, שלקח קורה בצורת רגל, וחקק בה כדי שיהיה מקום לקיטע להניח שם את רגלו ללא תבנית או ציור כפי שעושה האומן (ערוך ערך קב א). ויש מפרשים, שחקק שיעור קב בבקעת של עץ, ודרך ההדיוט לחקוק שיעור זה, לפי שאינו בקי בחקיקה, אבל האומן חוקק שיעור שלשה קבים (שיטה להר"ן).

דְּמִיבְעֵי לִיָּה לְבָדִיקָה – ומדאורייתא הזב אין צריך לבדוק רק פעם אחת ביום, כזבה שדי שתבדוק פעם אחת ביום, ורק מדרבנן צריך שיבדוק כל היום על ידי הכיס (חזו"א י"ד צג, ה). ויש לפרש עוד, שמעיקר הדין אינו צריך בדיקה כל היום, והגמ' עוסקת בזב שהחמיר על עצמו (שם צב, מז).

ואשה שנותנת מוך דחוק, יש שלמדו מכאן שאסורה לצאת בו לרשות הרבים, כשם שהזב אסור לצאת בכיס שנצרך לבדיקה (מנחת יצחק ד כה, ט; להלכה, ראה דעות נוספות במשנ"ב מהד' דרשו שא הע' 40).

כָּל אֲצוּלֵי טִינוּף לֹא קָא חֲשִׁיב – ואין הכיס של הזב נחשב כמלבוש שמותר בהוצאה, בדומה למוך שאשה התקינה לנדתה שאמרו (לקמן סד, ב) שמתותרת לצאת בו מפני שנחשב כמלבוש, משום שהכיס נצרך רק כדי לשמור על בגדיו שלא יטנפו, ואינו דומה למוך שנצרך כדי שהדם לא יפול על בשרה ויתביש ויצער אותה (ע"פ תוס' לקמן סד, ב ד"ה ובמך, וריטב"א לקמן יב, א בתירוץ שני), ודרך מלבוש הוא, כשאר מלבושים שעשויים להגנת הגוף, ואין שם מלבוש על בגד המונע טינוף בגדים אחרים (שו"ע הרב שא, י; משנ"ב שם, נא). ■ להלכה, לא יצא הזב בכיס שעושה כדי שלא יטנף מזיבתו (שו"ע או"ח שא, יג), ואינו נחשב מלבוש, כיון שעשוי רק להצילו מטינוף (משנ"ב שם, מח).

וְאֵנָּן נִיקוּם וְנִגְזוּר גְּזִירָה לְגִזְרָה – שחכמים גוזרים שמא יעבור על האיסור עצמו, שנאמר (ויקרא יח, ל) 'שמרתם את משמרת', ודרשו (מ"ק ה, א) עשו משמרת [גזירה] למשמרתי [לתורת], אבל אין גוזרים שמא יעבור על גזירה אחרת, שאין עושים משמרת למשמרת (רש"י ביצה ב, ב ד"ה והתניא).

ואף אביי מודה שאין גוזרים גזירה לגזירה, ורק במלאכת הוצאה סובר שגוזרים (תוס' ד"ה אמרו), שמפני שהיא דבר מצוי החמירו בה (תוס' רא"ש), או מפני שהכל נחשב לגזירה אחת, שגם עיקר הגזירה הראשונה הוא שלא להוציא מכרמלית לרשות אחרת, וגם גזירה זו שלא יעמוד ברשות אחת וישתה באחרת, היא שמא יוציא מכרמלית לרשות אחרת, ולא נחשב כגזירה לגזירה (שיטה להר"ן בשם רא"ה, וראה מהר"ם בתוס'). ויש מפרשים, שלאביי בכל איסורי שבת גוזרים גזירה לגזירה (אילת השחר בדעת רש"י, ואת קושית התוס' תירץ, שרק ביו"ט לא גוזרים גזירה לגזירה אבל בשבת גוזרים).

■ להלכה, לא יעמוד ברשות היחיד ויוציא ראשו לרשות הרבים וישתה, או להיפך, אלא אם כן הכניס ראשו ורובו למקום שהוא שותה. אבל מותר לעמוד ברשות היחיד או ברשות הרבים ולשתות בכרמלית, או להיפך (כדעת רבא) (שו"ע או"ח שג, א).

וְכֵן בַּת לְעֵינָי מְעַשֵּׂר וְכו' – שאף באופן המבואר בגמ' להלן שמותר לשתות בגת מבלי לעשר מפני שנחשב כשתיית עראי [לרבי מאיר בין בחמין ובין בצונן (רש"י עירובין צט, ב ד"ה על; תוס' שם, א ד"ה וכו'), ולחכמים בצונן (מהרש"א, וראה רש"י)], לא יעמוד ברשות הרבים ויושיט ראשו וישתה בגת בלי להפריש מעשרות, ששתיה זו אינה נראית כשתיית עראי בגת אלא כשתיית קבע, אלא אם כן הכניס ראשו ורובו לגת, שאז שתייתו נראית כשתיית עראי [והדמיון לשבת הוא בכך שאם ראשו ורובו במקום ששותה מותר, ואין טעמם שוה, שבשבת טעם ההיתר שאין חשש שיוציא הכל, ובמעשר טעם ההיתר ששתייתו עראי] (רש"י שם, ושיטה להר"ן בדעת; רמב"ן בשם יש מפרשים).

ויש מפרשים, ששתיה מעל הגת בכל אופן נחשבת שתיית עראי, אלא שאסור לעמוד בחוף ולהכניס את ראשו בלבד, שמא יוציא את הכלי אליו וישתה שתיית קבע מחוץ לגת, אבל אם מכניס את ראשו ורובו מותר, שאין לחשוש שמא יוציא את הכלי וישתה חוץ לגת [והדמיון לשבת הוא גם בטעם ההיתר, שאם ראשו ורובו במקום ששותה אין חשש שיוציא הכלי] (רא"ש מעשרות ד, ד; רע"ב שם; וראה רעק"א שהקשה שקודם גמר מלאכה מותר מדאורייתא לשתות שתיית קבע גם מחוץ לגת, וא"כ הרי זו גזירה לגזירה).

רְבִי אֶלְעָזָר רְבִי צְדוֹק מְחִיב – שכוין שמזג את היין במים, שתייתו נחשבת קבע (רש"י עירובין צט, ב ד"ה מחיב). ויש מפרשים, שאף שראשו ורובו בפנים חייב לעשר, גזירה שמא יוציאנו לחוץ וישתה (ר"ש מעשרות ד, ד).